

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

www.gazeta.bsu.by

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V і XV Нацыянальных конкурсаў друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыях «Найлепшая шматтыражная газета», «Найлепшыя матэрыялы навуковай, навукова-папулярнай тэматыкі»

19 верасня 2022 года, № 10 (2261)

Развіццё ўніверсітэта ў кантэксце сучасных выклікаў

Актуальныя пытанні развіцця ўніверсітэта ў кантэксце сучасных выклікаў разгледзелі 12 верасня на Савеце БДУ. Традыцыйны фармат пасяджэння быў зменены. Нароўні са справаздачна-аналітычным выступленнем рэктар БДУ Андрэй КАРОЛЬ падняў шэраг глабальных пытанняў па адукацыі. Роля сучаснага ўніверсітэта ў свеце, месца ВНУ ў лічбавым стагоддзі, што разумеецца пад навукай БДУ і як далучыць да яе моладзь, сэнс пазанавучальнай працы, забеспячэнне інфармацыйнай бяспекі – гэтыя і іншыя тэмы склалі дыскусійны парадак дня Савета.

Сёння, па меркаванні Андрэя Каралёва, ва ўмовах хутказмяняльнага свету і новых выклікаў прасоўванне БДУ немагчымае без разумення сэнсаў і ідэяў развіцця. Змяняюцца каштоўнасці, каналы ўзаемадзеяння з моладдзю, з'яўляюцца новыя патрабаванні да яе кампетэнцый. Адказы на дадзеныя пытанні закладзены ў мэтах і задачах на бягучы навучальны год. Яны прапрацоўваліся, са

слоў рэктара, з улікам знешніх умоў і вынікаў дзейнасці летась. Напрыклад, кавідны перыяд актывізаваў выкарыстанне ІКТ у навучанні, распрацоўку метадалогіі анлайн-навучання. Яна мае ўсе арыбуты любой сістэмы адукацыі, але сэнсы, мэты, змест, крытэрыі ацэньвання, часавыя рамкі правядзення заняткаў адрозныя ад вочнага падыходу.

У навуковай сферы прывірытэтным на найбліжэйшы перыяд з'яўляецца актывізацыя працэсу прыцягнення моладзі. Для гэтага ў БДУ развіваецца моладзевая прадпрыемства, удасканалваецца матэрыяльна-тэхнічная база, укаранёная сістэма грантавай падтрымкі за публікацыі і падрыхтоўку артыкулаў для выкарыстання

гаворчых часопісаў, уключаных у базы даных Scopus, Web of Science.

Мінулы навучальны год быў адзначаны павышэннем прадукцыйнасці працы, што дазволіла накіраваць сродкі на заробную плату і абнаўленне матэрыяльнай базы. Дарэчы, на 70% было павялічана фінансаванне на развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы, што стала магчымым у тым ліку дзякуючы перавыкананню на 49% плана экспертных паслуг. На дадзены момант завяршаецца рэканструкцыя другой чаргі галоўнага корпуса, цалкам мадэрнізаваны з замянай падземных камунікацый унутраны дворык БДУ. На яго тэрыторыі абноўлены зоны адпачынку, вядуцца работы па ўзвядзенні амфітэатра. Аб-

ноўлены навучальны корпус біялагічнага факультэта, адкрыты новы навучальны корпус на вул. Даўгабродскай. Ідзе капітальны рамонт будынка гістарычнага факультэта. У 2024 годзе плануецца пачатак капітальнага рамонт трэцяй і чацвёртай чэргаў галоўнага корпуса, пабудова фізкультурна-аздараўленчага комплексу на вул. Курчатава.

Завастрыў увагу рэктар на працы з кадравым рэзервам. Гэты напрамак неабходна рэгулярна ўдасканальваць, актыўнай рэалізоўваць практычныя, матрычныя, крэатыўныя ініцыятывы.

Выхаваўчая дзейнасць будзе зарыентавана на атрыманне зваротнай сувязі ад навучэнцаў. Працягнецца практыка правядзення дыялогаў пляцовак на актуальныя сацыяльна-палітычныя тэмы і экспертныя сустрэчы. Кіраўнік ВНУ зробіў акцэнт на ўзмацненні выхаваўчай ролі педагога. З навучальнай аўдыторыі пачынаецца дыялог і ўзаемадзеянне са студэнтам і яго патрыстычнае выхаванне. Хуткім часам таксама будуць распрацаваны рэкамендацыі па забеспячэнні інфармацыйнай бяспекі моладзі.

Усе статыстычныя даныя па выніках дзейнасці мінулага навучальнага года, а таксама мэты і задачы на бягучы навучальны год былі прадстаўлены на Савеце БДУ. Для дасягнення пазначаных задач на пасяджэнні Савета прызначылі адказных за іх выкананне і агучылі тэрміны рэалізацыі.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

Працяг на старонках 4-5

Адкрыты ўрок з Прэзідэнтам Беларусі

Прэзідэнт Беларусі
Аляксандр ЛУКАШЭНКА
ў Дзень ведаў
праводзіў адкрыты ўрок
«Гістарычная памяць –
дарога ў будучыню»
ў Палацы Незалежнасці.

Вучнямі былі стыпендыяты спецыяльнага фонду Прэзідэнта па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў, уладальнікі прэзідэнцкіх стыпендый, удзельнікі рэспубліканскіх конкурсаў навуковых работ, пераможцы і лаўрэаты творчых міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў, прадстаўнікі валанцёрскага руху, члены студэнцкіх атрадаў і іншыя. Акрамя таго, на відэасувязі з Палацам Незалежнасці знаходзіліся пяць вядучых рэгіянальных ВНУ, а прамая трансляцыя адкрытага ўрока вялася ва ўсіх установах адукацыі і на дзяржаўным тэлебачанні.

Кіраўнік дзяржавы расказаў, што ў краіне ўжо сабрана больш за 8 млн тон ураджаю збожжавых каласавых. Звярнуў увагу, што вядучыя беларускія прадпрыемствы, нягледзячы на санкцыі, працягваюць развівацца і асвойваць сучасныя тэхналогіі, па іх прадукцыю выстройваюцца ў чаргу замежныя партнёры. У Беларусі завяршаюць увод у эксплуатацыю атамнай электрастанцыі, будуць біятэхналагічную карпарацыю, займаюцца ракетабудаваннем і вытворчасцю касмічных спадарожнікаў, а пад Віцебскам ствараецца кластар, дзе будуць вырабляць антывірусныя прэпараты. «Чаму я пра гэта гавару? Гэта супернайноўшыя тэхналогіі, якія даступныя і якія могуць рабіць толькі перадавыя і вельмі багатыя краіны свету», – падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Ён таксама прадэманстравалі незвычайны экспанат – першы камп'ютар, створаны на беларускім заводзе «Гарызонт». Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што гэта будзе самы сучасны камп'ютар на ўзроўні сусветных стандартаў.

«У вас узнікае пытанне: навошта Прэзідэнт на гэтым уроку ўсё пералічыў: ад збожжавых да суперкамп'ютараў. Паважаныя сябры! Такім чынам наш народ, мы з вамі пішам сваю гісторыю», – рэзюмаваў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы паказаў некалькі ўзнагарод, якія ўзяў з сабой: «Вось тут зорка Героя Сацыялістычнай Працы савецкіх часоў, да гэтай зоркі тады ўручалі ордэн Леніна, вось гэта – знак народнага пісьменніка, а гэта ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга. Гэта ўсё належыць, спадзяюся, вядомаму нашаму пісьменніку Васілю Быкаву. Што мяне ў гэтым уразіла? Вось гэтыя ўзнагароды хтосьці са сваякоў і іншых на рынку прадавалі за 30 долараў», – сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт падкрэсліў, што Васіль Быкаў – значная фігура ў беларускай гісторыі. «Мы не маем права забываць нашых людзей, няхай нават неадзначаных, але адзначаных некалі нашай гісторыяй», – зазначыў ён.

Аляксандр Лукашэнка ў першую чаргу павіншаваў навучэнцаў і педагогаў з пачаткам новага навучальнага года. «Для многіх з вас гэта год развіцця са школай, а нехта робіць першы крок да выбранай прафесіі або стаіць на парозе сваёй працоўнай дзейнасці. У любым выпадку ў вашым жыцці нады-

Прямая трансляцыя ўрока вялася на кожным з факультэтаў БДУ

ходзіць пераломны і лёсавызначальны перыяд. Раю вам быць акуратнымі, асцярожнымі і вельмі ўважлівымі», – сказаў Прэзідэнт.

Ён нагадаў, што на сустрэчы з піянернай яму агучылі цікавую прапанову: правесці першы адкрыты ўрок новага навучальнага года ў Палацы Незалежнасці. У свой час Аляксандр Лукашэнка правёў не адзін урок і прачытаў не адну лекцыю. У Дзень ведаў у статусе Прэзідэнта ён выступаў у БДУ роўна 19 гадоў таму. І многія ўзнятыя з тым пакаленнем тэмы актуальныя да гэтага часу. Прэзідэнт падкрэсліў, што ўрок будзе праведзены па ўсіх правілах і падчас яго ён мае намер задаваць пытанні ўдзельнікам мерапрыемства.

«Які тады, сёння свет ахоплены падзеямі, якія патрабуюць свеча-свага тлумачэння пазіцыі дзяржавы. Пазіцыі, заснаванай на шматвяковым вопыце розных пакаленняў беларусаў, на іх гістарычным выбары, на подзвігах нашых продкаў, на прыкладах сапраўднай любові да сваёй зямлі», – заявіў Прэзідэнт.

Адказаў на першае пытанне – навошта беларусам захоўваць гістарычную памяць – настаўнік выклікаў намесніка дэкана гістарычнага факультэта БДУ, кандыдата гістарычных навук, дацэнта **Аляксандра Бурачонка**.

«Гісторыя – настаўніца жыцця. Для таго, каб мы маглі выхаваць будучае пакаленне, патрыётаў сваёй радзімы, яны павінны ведаць, якія светлыя або не зусім светлыя старонкі гісторыі былі ў нашай рэспублікі. Без гістарычнай памяці немагчыма выхаваць сапраўдных патрыётаў», – адказаў Аляксандр Бурачонка.

У 30і Вінаградавай, настаўніцы гісторыі Мінскай міжнароднай гімназіі, члена аўтарскага калектыву па падрыхтоўцы навучальных дапаможнікаў па гісторыі, кіраўнік дзяржавы пацікавіўся, ці праводзіцца чырвоная нітка ў падручніках гістарычнай памяці беларусаў.

Педагог адказала сцвярджаючы.

«Чым вы ганарыцеся ў нашай гісторыі?» – пацікавіўся кіраўнік дзяржавы ў маладых навукоўцаў і школьнікаў.

Аспірант Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта Сяргей Жук заявіў, што ганарыцца першым сімвалам незалежнасці – Сафійскім саборам у Полацку – і гісторыяй сваёй сям'і. А навучэнка Мачулішчанскай сярэдняй школы, удзельніца і пераможца даследчых канферэнцый і алімпіяд па грамадазнаўстве Вікторыя Шайкіна расказала пра цёплыя сустрэчы з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны. «Я ў першую чаргу ганаруся нашым народам, усімі людзьмі, якія гэта прайшлі», – адказала школьніца.

Прэзідэнт выслухаў адказы прысутных і дадаў, што, шчыра кажучы, як у кожнага чалавека, так у кожнага народа былі дрэнныя часы, былі і недахопы. «Айцец Фёдар, з Вашага пункту гледжання, а што было дрэннага ў гісторыі беларускага народа?» – спытаў Прэзідэнт у Фёдара Поўнага.

Пасля алегарычнай прэлюдыі свяшчэннік адзначыў: «Мы сёння вельмі шмат гаворым пра духоўнасць і патрыятызм. Усяго два словы – духоўнасць і патрыятызм. Што маецца на ўвазе? Сапраўдны патрыятызм спалучаны з духоўным жыццём чалавека і гістарычнай праўдай. Духоўнасць – гэта жыццё ў духу. А дух жывы, калі пераадолюе плоць – выгаду, звычкі, нястрымныя жаданні. Чалавек менавіта духам выбірае гонар, а не грошы. Радзіму, а не камфорт. Для духу важней быць, чым мець».

Таксама айцец Фёдар закрануў тэму выхавання і адукацыі: «Адукацыя заўсёды стваралася для рэтрансляцыі каштоўнасцяў. Якіх – гэта спрадвечу вырашае ўлада. Добра, калі свая, а, прабачце, не замежная. Няма і не было нейтральнай адукацыі, якая развіваецца па-за дзяржаўнымі інтарэсамі. Няма і не было грамадстваў без ідэалогіі. Калі такое рап-

там здаралася, гэта была перадсмяротная агонія. Цяпер, калі ўсё фактычна ідзе неабвешчаная Трэцяя сусветная вайна супраць чалавецтва і чалавечнасці, наша сістэма адукацыі проста абавязана перагледзець нават не на ўзроўні прадметаў каштоўнасці, якія яна трансліруе, а аж да стварэння новай навукі, не проста падручнікаў». Свяшчэннік нагадаў, што ў 1990-я памяняліся прадметы ў ВНУ. Засталіся толькі дакладныя навукі, бо ўраўненні не пераробіш. «Адважся пажадаць, каб кожны, хто працуе ў ВНУ, уключыўся сам і прыцягнуў маладых людзей у актыўную работу па стварэнні навукі, якая служыць інтарэсам Беларусі, якая не прыслугоўвае, не абмяркоўвае, а творчай, якая імкнецца ўзвылічыць краіну і народ, забяспечыць росквіт, захаваць і трансляваць традыцыйныя каштоўнасці», – дадаў ён.

«Я падумаю над вашай прапановай і над тым, хто гэтым зоймецца. Будзьце таксама гатовы да гэтага», – адказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы растлумачыў вучням, што яго задача як прэзідэнта падзяліцца з маладымі людзьмі не ведамі гісторыка па першай адукацыі і нават не асабістым поглядам на падзеі сённяшняга дня, а перш за ўсё палітычным вопытам. Таму тэма сённяшняга адкрытага ўрока і гучыць так: «Гістарычная памяць – дарога ў будучыню».

«Яна актуальная і ў кантэксце Года гістарычнай памяці, і ў кантэксце апошніх падзей у Беларусі, Украіне, Расіі, у свеце ў цэлым», – заявіў беларускі лідар. – Менш за ўсё хацелася б, каб наша з вамі размова ператварылася ў класічную лекцыю».

Падчас адкрытага ўрока Прэзідэнт адказаў на пытанні прысутных. Ён закрануў тэму санкцый, падаражанне энергарэсурсаў у Еўропе. Таксама Прэзідэнт заўважыў, што Беларусь выступае за шматпалярны свет. «Нам трэба

спакойна, убудаваўшыся ў светапарадак, жыць і працаваць. Вось наша палітыка. Таму мы за шматпалярны свет, таму што ён больш устойлівы», – сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён таксама адказаў на пытанне пра развіццё імпартазамышчэння ў сувязі з санкцыямі. «У нас няма іншага выйсця. Трэба, каб было сваё. Калі сваё ёсць, мы незалежныя. Гэта вельмі важнае пытанне. Пытанне нумар адзін, асабліва ў прамысловасці. Усе мае паездкі цяпер звязаны менавіта з імпартазамышчэннем», – падкрэсліў беларускі лідар.

У час размовы Прэзідэнт расказаў, што цяпер непакоіцца на конт вырашэння пытання, як усё ж арганізаваць правядзенне ў Беларусі ўступнай кампаніі: «Я раблю ўсё, каб былі аднолькавыя магчымасці ў адукацыі, я непакоюся сёння за адно: мы да наступнай ўступнай кампаніі павінны вызначыцца, як вы будзеце здаваць экзамены. Ці будзе гэта ЦТ, ці гэта будзе вуснае сумоўе, як раней, дзе перад табой будзе чалавек. Але з небяспекай карупцыі – нехта некаму заплаціў і гэтак далей. Я бачу вельмі вялікі недахоп ЦТ. Усе недахопы гэтага працэсу я ведаю. І становічае я ведаю».

Кіраўнік дзяржавы расказаў, што з моманту ўвядзення ў Беларусі ЦТ ён асабіста трымаў на кантролі гэта пытанне, тэсты не раз шліфавалі, каб пытанні не былі занадта мудрагелістыя і не выходзілі за рамкі сярэдняй школы. Як яму дакладвалі, у выніку выпрацавалі нармальныя тэсты, па якіх можна тэсціраваць юнакоў і дзяўчат. Тым не менш, прызнаўся Прэзідэнт, у яго захоўваецца пэўная насяржанасць на конт гэтага. Таму на праведзенай нядаўна нарадзе адказным асобам было даручана дапрацаваць існуючыя падыходы, каб прыняць канчатковае рашэнне.

Адказваючы на пытанні ўдзельнікаў мерапрыемства, Аляксандр Лукашэнка запэўніў, што Беларусь працягне запуская новыя сумесныя праекты з Расіяй: «Сумесных праектаў з Расіяй мноства: пачынаючы ад ваенна-стратэгічных і заканчваючы звычайнымі, зямнымі. Будаўніцтва беларускіх портаў пад Санкт-Пецярбургам і ў Мурманску, напярэклад, і ў іншых месцах, сумесныя праекты па імпартазамышчэнні – вялізныя, вось цяпер прыкладна пад 2 млрд долараў Расія вылучае нам на гэтыя сумесныя праекты. Таму праектаў будзе процьма».

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Беларусь працягне ўмацоўваць адносіны са сваім асноўным стратэгічным партнёрам – братэрскай Расіяй.

Падчас сустрэчы кіраўнік дзяржавы заявіў, што зробіць усё, каб беларусы жылі ў мірнай і спакойнай краіне. Прэзідэнт чарговы раз параіў моладзі ўсё рабіць свечасова: «Не адкладайце на заўтра ні ў якім разе, таму што вас заўтра заклінуць новыя праблемы. І тое, што вы не вырашылі ўчора і сёння, магчыма, не будзе вырашана і заўтра, і паслязаўтра – узнікнуць новыя праблемы, новыя пытанні, новыя задачы давядзецца вырашаць. Таму вось мая вам парада: наперад, наперад, наперад. Не адцягвайцеся на трэцярадныя і нават другарадныя пытанні».

**Паводле матэрыялаў
прэс-службы Прэзідэнта
Рэспублікі Беларусь**

Новы навучальны корпус адкрылі ў БДУ

Урачыстае адкрыццё навучальнага корпуса адбылося 1 верасня. Сімвалічную чырвоную стужачку пераразалі намеснік Прэм'ер-міністра Ігар ПЕТРЫШЭНКА, першы намеснік міністра адукацыі Беларусі Ірына СТАРАВОЙТАВА, кіраўнік адміністрацыі Партызанскага раёна Валерый ВАРАНІЦКІ і рэктар БДУ Андрэй КАРОЛЬ. Цырымонія праходзіла пры ўдзеле кіраўніцтва факультэтаў і студэнтаў БДУ.

Ігар Петрышэнка павіншаваў калектыв універсітэта з Днём ведаў і адзначыў, што ў нашай краіне робіцца ўсё для таго, каб сістэма адукацыі развівалася, мацнела і ішла ў нагу з выклікамі сучаснасці. «БДУ – гэта магутная ВНУ з гісторыяй і глыбокімі традыцыямі, а новы навучальны корпус стаў яшчэ ад-

ным сімвалічным падарункам універсітэту, які летась адзначыў 100-гадовы юбілей», – падкрэсліў Ігар Петрышэнка.

Як расправёў рэктар Андрэй Кароль, навучальны корпус пабудаваны пры падтрымцы дзяржаўнай інвестыцыйнай праграмы і прыцягненні фінансавых сродкаў ВНУ. Новы корпус стане цэнтрам міжнароднай адукацыі. Вучыцца тут будуць экалагі, замежныя навучэнцы філалагічнага і эканамічнага факультэтаў. Менавіта гэтыя два падраздзяленні ў БДУ з'яўляюцца лідарамі па колькасці замежнікаў. Летась у ВНУ навучалася больш за 4600 замежных грамадзян, з іх 495 на філалагічным факультэце і 651 – на эканамічным.

БДУ, падкрэсліў Андрэй Кароль, лідар у экспарце адукацыйных паслуг у Беларусі. Аднак на працягу апошніх гадоў стрымальным фактарам для павелічэння абарачэнняў экспарту быў недахоп навучальных і жылых плошчаў. «Гэты навучальны корпус дазволіць вырашыць адну з існых праблем і запланаваць больш грандыёзныя мэты для далейшага развіцця адукацыйных паслуг», – рэзюмаваў ён.

Ад імя студэнтаў выступіла магістрантка эканамічнага факультэта Вэнь Хуань. Яна

падзякавала вядучай беларускай ВНУ за якасную адукацыю і ўважлівае стаўленне да замежных студэнтаў, а таксама пажадала далейшага росквіту ўніверсітэту.

Сяміпавярховы новы навучальны корпус вышынёй 28,94 м размяшчаецца ў Мінску на вул. Даўгабродская, 20. Яго плошча складае 16 тыс. м², дзе размешчаны 20 навучальных аўдыторый, у тым ліку 4 лекцыйныя і 16 лабараторый, камп'ютарныя класы, лінгафонныя кабінеты, адміністрацыйныя і гаспадарчыя памяшканні, а таксама медыцынскі блок, актавая зала, бібліятэка, сталовая на 155 месцаў і буфет на 32 месцы. Памяшканні будуць забяспечаны доступам у інтэрнэт.

Адзначым, паляпшэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы з'яўляецца адной з прыярытэтных задач у БДУ. На дадзены момант завяршаецца рэканструкцыя другой чаргі галоўнага корпуса, абноўлены ўніверсітэцкі дворык. Ідзе капітальны рамонт будынка гістарычнага факультэта. У 2024 годзе плануецца пачатак капітальнага рамонт трэцяй і чацвёртай чаргаў галоўнага корпуса, пабудова фізкультурна-аздараўленчага комплексу на вул. Курчатава.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

- 16 верасня** Чарота Іван Аляксеевіч, прафесар кафедры тэарэтычнага і славянскага літаратуразнаўства
- 21 верасня** Верамеенка Кацярына Генадзьеўна, дацэнт кафедры генетыкі
- 27 верасня** Камароўская Анастасія Сяргеёўна, дацэнт кафедры філасофіі і метадалогіі навукі
- 30 верасня** Конанай Сяргей Гаўрылавіч, дацэнт кафедры геаметрыі, тапалогіі і метадыкі выкладання матэматыкі
- 04 кастрычніка** Мартыненка Ігнат Міхайлавіч, дацэнт кафедры вышэйшай матэматыкі
- 04 кастрычніка** Стэфановіч Інэса Уладзіміраўна, дацэнт кафедры міжнародных эканамічных адносін
- 05 кастрычніка** Ломаўцаў Фёдар Ягоравіч, прафесар кафедры матэматычнай кібернетыкі
- 09 кастрычніка** Собалева Таццяна Валянцінаўна, намеснік дэкана факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі
- 09 кастрычніка** Хвядчэня Людміла Уладзіміраўна, прафесар кафедры англійскай мовы гуманітарных факультэтаў
- 13 кастрычніка** Казлова Алена Іванаўна, загадчык кафедры інтэлектуальных сістэм
- 16 кастрычніка** Касабуцкі Вячаслаў Станіслававіч, дацэнт кафедры радыяцыйнай хіміі і хіміка-фармацэўтычных тэхналогій
- 20 кастрычніка** Берднік Сяргей Канстанцінавіч, дацэнт кафедры медыялінгвістыкі і рэдагавання
- 22 кастрычніка** Мельнік Кірыл Уладзіміравіч, дацэнт кафедры дызайну моды
- 23 кастрычніка** Маскевіч Ганна Іванаўна, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу
- 23 кастрычніка** Яніцкая Святлана Станіславаўна, дацэнт кафедры рускай літаратуры
- 30 кастрычніка** Кароль Андрэй Дзмітрыевіч, рэктар

АБ'ЯВЫ

ІНСТЫТУТ БІЗНЕСУ БДУ

АБ'ЯВЛЯЕ КОНКУРС

НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАДЫ:

СТАРШАГА ВЫКЛАДЧЫКА кафедры бізнес-адміністравання.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: 220004, г. Мінск, вул. Шпалерная, 7, Дзяржаўная ўстанова адукацыі «Інстытут бізнесу Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта», тэл. 3060027, 3060028

e-mail: sbmt@sbmt.by, <http://www.sbmt.by>, mail@sbmt.by

МДЭ ІМЯ А.Д. САХАРАВА БДУ

АБ'ЯВЛЯЕ КОНКУРС

НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ПРАФЕСАРАЎ КАФЕДРАЎ: агульнай і медыцынскай фізікі (1 шт. адз.), агульнай біялогіі і генетыкі (1 шт. адз.).

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: ядзернай і радыяцыйнай бяспекі (0,5 шт. адз.), фізічнага выхавання (1 шт. адз.), энергаэфектыўных тэхналогій (1 шт. адз.), экалагічнай медыцыны і радыебіялогіі (1 шт. адз.).

СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: агульнай і медыцынскай фізікі (1 шт. адз.), агульнай біялогіі і генетыкі (1 шт. адз.).

Тэрмін конкурсу – да 13 кастрычніка.

Адрас: г. Мінск, вул. Даўгабродская, 23, корпус 1, каб. 202 (аддзел кадравай і арганізацыйнай працы), тэл.: 8 (017) 378 96 88, e-mail: info@iseu.by, ok@iseu.by.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Манаграфія рэктара БДУ ўвайшла ў спіс рэкамендаваных кніг адукацыйнай платформай кніг – БелТА, sb.by (03.08), zviazda.by (04.08).

Аktуальныя пытанні развіцця ўніверсітэта ў кантэксце сучасных выклікаў разгледзелі на Савеце БДУ – БелТА (12.09), sb.by (13.09).

Аб ходзе і выніках прыёмнай кампаніі БДУ – sb.by (29.07), БелТА, «Мінск-Навіны» (01.08), АНТ, 024.by, радыё «Мінск», 1prof.by (02.08), СТБ (07.08), aif.by (12.08), zviazda.by (15.08), «СБ Беларусь сёння» (16.08), grodnonews.by (17.08).

Перамога беларускіх школьнікаў пад кіраўніцтвам выкладчыкаў ФГТ на міжнароднай алімпіядзе па геалогіі ў Казахстане – zviazda.by (30.07), «Настаўніцкая газета» (05.08).

Аб археалагічных раскопках студэнтаў-археолагаў – Беларусь-1 (01.08), mir24.tv, Беларусь-2, АНТ (15.08), sb.by, zviazda.by (16.08), СТБ (17.08), «Знамя юности» (18.08), БелТА (26.08).

Засяленне студэнтаў у інтэрнаты БДУ – sb.by (23.08), «Мінск-Навіны» (24.08), БелТА, СТБ (25.08), АНТ (29.08), mir24.tv (03.09).

Інтэрв'ю прарэктара па вучэбнай рабоце і адукацыйных інавацыях БДУ Алесі Прахараўна аб удасканаленні вучэбнага плана – «Народная газета», sb.by (26.08).

Святаванне Дня ведаў у БДУ – zviazda.by (31.08), sb.by, СТБ, «Знамя юности» (01.09).

Адкрыццё новага вучэбнага корпуса БДУ – БелТА, sb.by, «Мінск-Навіны», АНТ, zviazda.by, Беларусь-1 (01.09), «Рэспубліка» (02.09).

Мэты БДУ на 2022/2023 навучальны год

Мэта №1

Павышэнне якасці адукацыі ва ўмовах трансфармацыі грамадства і тэхналогій

Задачы ў рамках мэты на 2022-2023 гады:

- ▶ Актualізацыя навучальна-панавай і навучальна-праграмнай дакументацыі ў адпаведнасці з новым АҚРБ і Кодэксам аб адукацыі.
- ▶ Увядзенне ў навучальныя планы (кампанент ВНУ) практычных навучальных курсаў, па ўзгадненні і (або) на запыт прадпрыемстваў-заказчыкаў кадраў з прыцягненнем іх работнікаў.
- ▶ Распрацоўка адзінага стандартызаванага падыходу да арганізацыі адукацыйнага працэсу для дыстанцыйнай формы атрымання адукацыі.
- ▶ Распрацоўка АСК па разліку панавага аб'ёму навучальнай работы ПВС.

14 914

 (рост на 14 % за год)
колькасць пляцовак

2 641 650

 адзінак – банк
выкарыстоўваемых
тэставых пытанняў

91%

 (рост на 2,9% за год)
працэнт забяспечанасці
дысцыплін ЭСН па факультэтах

13,5%

 пляцовак факультэтаў
забяспечаны відэакантэнтам

 Якую ролю адыгрывае
сучасны ўніверсітэт у свеце?

Адказваючы на гэта пытанне, мы разумеем, што сёння ўніверсітэт павінен не проста даваць адукацыю, але і фарміраваць кампетэнцыі выпускніка 21-га стагоддзя: крэатыўнасць, сумеснасць, суб'ектнасць, умёны вырашаць канфлікты і г. д. Акрамя таго, найважнейшай задачай з'яўляецца рэалізацыя заказа на адукацыю з боку чалавека, бацькоў, соцыуму.

З даклада рэктара А.Д. Каралёва на Савеце БДУ

Мэта №2

Павелічэнне долі высакакласных спецыялістаў і перадавых тэхналогій

Задачы ў рамках мэты на 2022-2023 гады:

- ▶ Павялічыць на 3 % колькасць публікацый у навуковых выданнях, уключаных у навукаметрычныя базы даных Scopus, Web of Science і CNKI.
- ▶ Павялічыць на 5 % колькасць профіляў работнікаў БДУ ў навуковых і прафесійных сацыяльных сетках.
- ▶ Забяспечыць падрыхтоўку і накіраванне на экспертызу не менш чым двух праектаў заданняў у дзяржаўныя і (або) навукова-тэхнічныя праграмы.
- ▶ Скласці не менш за тры ліцэнзійныя дагаворы на невыключнае права выкарыстання аб'ектаў інтэлектуальнай уласнасці юрыдычнымі асобамі-рэзідэнтамі Рэспублікі Беларусь.
- ▶ Павялічыць не менш чым на 10 % колькасць курсавых, дыпломных работ і магістарскіх дысертацый, выкананых на базе цэнтраў калектывнага карыстання навуковым абсталяваннем.

>44%

навучэнцаў удзельнічаюць у НДРС

на 33,3%

 вырасла колькасць
удзельнікаў мерапрыемстваў
Стартап-цэнтра БДУ

24

студэнты – лаўрэаты спецфонду Прэзідэнта

на 13

 факультэтах створаны
нэтворкінг-групы для генерацыі
прадпрыемальніцкіх праектаў

 Як далучыць моладзь
да навукі?

- ▶ Развіццё моладзевага прадпрыемальніцтва і прадстаўленне моладзі магчымасцяў вучыцца і рэалізоўваць свае ідэі.
- ▶ Удасканаленне матэрыяльна-тэхнічнай базы.
- ▶ Укараненне інструментаў матэрыяльнага заахвочвання.

З даклада рэктара А.Д. Каралёва на Савеце БДУ

Мэта №3

Развіццё прафесійнай кампетэнтнасці прафесарска-выкладчыцкага складу і адміністрацыйна-кіраўніцкага персаналу

Задачы ў рамках мэты на 2022-2023 гады:

- ▶ Распрацоўка і зацвярджэнне ключавых мадэляў кампетэнтнасцяў, якія забяспечаць эфектыўную інтэграцыю ў сусветную навукова-адукацыйную прастору.
- ▶ Укараненне ў кадравую працу ўніверсітэта аўтаматызаванай сістэмы ацэнкі дзейнасці факультэтаў і кафедраў як асновы кадравага панавання.
- ▶ Стварэнне праграмы адаптацыі персаналу з мэтай максімальнай інтэграцыі новых работнікаў у калектыв і карпаратыўную культуру ўніверсітэта.

42%

 эфектыўнасць
кадравага рэзерву

1201

 работнік БДУ
прайшоў навучанне

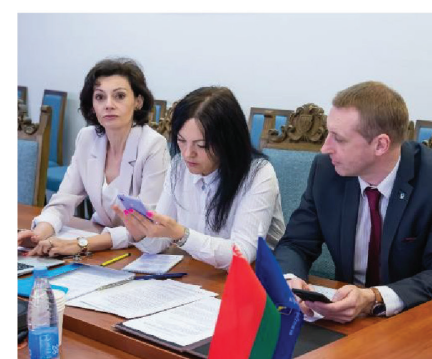
552

 работнікі БДУ
былі атэставаныя

 Ці паспявае ўніверсітэт за
светам, які імкліва змяняецца?

Для развіцця ўніверсітэта неабходны людзі, і ў кадравых працэсах мы стараемся рабіць акцэнт не проста на падбор персаналу, а на развіццё тых ці іншых якасцяў у нашых супрацоўнікаў. Гэта дазваляе нам дастаткова хутка адаптавацца да выклікаў, што ўзнікаюць, як, напрыклад, сітуацыя з пандэміяй.

З даклада рэктара А.Д. Каралёва на Савеце БДУ

Мэта №4

Развіццё выхаваўчай работы ў кантэксце трансфармацыі сацыякультурнага асяроддзя

Задачы ў рамках мэты на 2022-2023 гады:

- ▶ Забяспечыць распрацоўку комплексу мер па павышэнні інфармацыйнай бяспекі студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў, якаснай працы з інфармацыйнымі патокамі ў СМІ, месенджарах, сацыяльных сетках, чат-ботах.
- ▶ Забяспечыць распрацоўку Плана сумесных праектаў Студэнцкага савета БДУ і Савета маладых вучоных БДУ.
- ▶ Забяспечыць рэалізацыю Канцэпцыі арганізацыі моладзевага валанцёрскага руху ў Беларускім дзяржаўным універсітэце ў рамках сеткавага студэнцкага сумеснага кіравання.

✈ 5100 ↑ 74% 📷 10464 ↑ 14,7%
VK 33921 f 4971 in 46214 📺 3750

У чым павінен заключацца сэнс пазаўрочнай дзейнасці?

Нам неабходна прыняць, што галоўнае ў выхаванні моладзі ва ўніверсітэце – гэта сувязь са студэнтамі падчас заняткаў на вучэбных дысцыплінах. Ад таго, што і якім чынам будзе тлумачыць педагог, залежаць і адносіны моладзі не толькі да канкрэтнага прадмета, але і ўніверсітэта, і дзяржавы наогул.

З даклада рэктара А.Д. Каралёна на Савеце БДУ

Мэта №5

Інтэрнацыяналізацыя і развіццё экспартнага патэнцыялу БДУ

Задачы ў рамках мэты на 2022-2023 гады:

- ▶ Захаваць пазіцыі БДУ ў сусветных рэйтынгах і рост публікацыйнай актыўнасці.
- ▶ Удзел прадстаўнікоў універсітэта ў 10 міжнародных адукацыйных выставах за мяжой, выхад на новыя рынкі.
- ▶ Падпісанне пагаднення з рэкрутынгавымі кампаніямі. Набор абітурыентаў з паўднёваамерыканскіх рэгіёнаў.
- ▶ Падпісанне не менш чым 3 дагавораў аб САП (Узбекістан, КНР, РФ).
- ▶ Падпісанне не менш чым 20 пагадненняў аб супрацоўніцтве з вядучымі ВНУ новых рэгіёнаў супрацоўніцтва.
- ▶ Адкрыццё аб'екта інавацыйнай адукацыйнай структуры ва Узбекістане.
- ▶ Пашырэнне спектра англамоўных праграм.

🌐 288

пазіцыя ў глабальным рэйтынгу QS (чэрвень 2022)

🏫 20-300

у Шанхайскім прадметным рэйтынгу па фізіцы (з чэрвеня 2020)

📖 2

месца сярод сусветных лічбавых сховішчаў займае Электронная бібліятэка БДУ

Якім з'яўляецца акадэмічны імідж БДУ за межамі Беларусі?

Сфарміраваны многімі гадамі імідж станоўча ўплывае на міжнароднае прызнанне ўніверсітэта. Гэта пацвярджаецца і поспехамі ў рэйтынгах сістэмах, і колькасцю замежных студэнтаў.

З даклада рэктара А.Д. Каралёна на Савеце БДУ

Мэта №6

Пабудова ўстойлівай эканамічнай мадэлі БДУ і дыверсіфікацыя крыніц даходаў

Задачы ў рамках мэты на 2022-2023 гады:

- ▶ Увод у эксплуатацыю Аўтаматызаванай інфармацыйнай падсістэмы «Кіраванне фінансамі аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы БДУ».
- ▶ Укараненне комплекснай сістэмы абароны інфармацыі інфармацыйных сістэм і сэрвісаў.
- ▶ Распрацоўка праектна-каштарыснай дакументацыі на будаўніцтва лабараторнага корпуса біялагічнага факультэта за кошт сродкаў ДІП.
- ▶ Пачатак будаўніцтва ФАК (II квартал 2023) і лабараторнага корпуса біялагічнага факультэта (IV квартал 2023).
- ▶ Увод у эксплуатацыю 2 чаргі галоўнага корпуса БДУ.
- ▶ Выкананне бягучага рамонтна 2 часткі памяшканняў біялагічнага факультэта.

📄 149,0%

план выканання экспертных паслуг

🏠 30983,0

тыс. руб. было накіравана ў 2021 годзе на развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы

💰 16688,8

тыс. – долараў на гэтую суму аказана экспертных паслуг

💰 120,4%

ад факта 2020 г. склалі валютныя паступленні за 2021 г.

На што мы выдаткоўваем заробленыя сродкі?

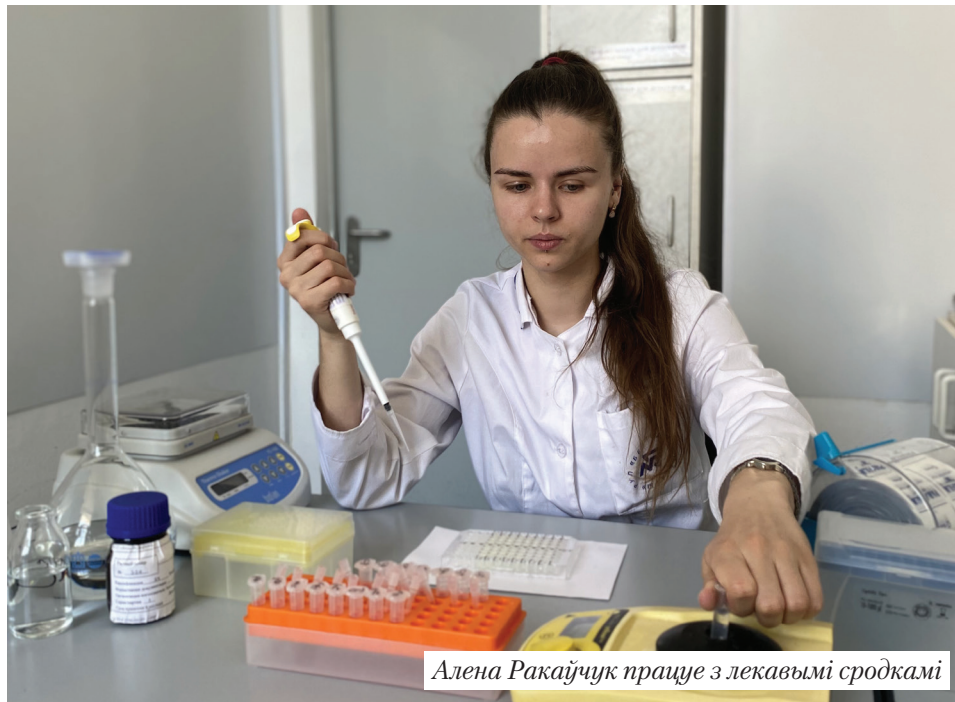
- ▶ Уведзены ў эксплуатацыю вучэбна-лабараторны корпус па вул. Даўгабродскай, 20.
- ▶ Праведзена рэканструкцыя 2 чаргі галоўнага корпуса БДУ і ўнутранага двора.
- ▶ Праведзены бягучы рамонт часткі памяшканняў біялагічнага факультэта.
- ▶ Абсталяваны СККД навучальныя карпусы БДУ і юрыдычных асоб комплексу БДУ.
- ▶ Закуплены новыя вучэбныя дапаможнікі і кнігі.

З даклада рэктара А.Д. Каралёна на Савеце БДУ

Размеркаванне ў самастойнае жыццё

Выпускніцы біяфака – пра сваё першае працоўнае месца

Алена Ракайчук працуе з лекавымі сродкамі

Алена РАКАЙЧУК – выпускніца біялагічнага факультэта БДУ 2021 года спецыяльнасці «біяхімія». Па размеркаванні працуе біёлагам на прадпрыемстве «Белмедпрэпараты».

– У школьныя гады хімія і біялогія былі мне найбольш блізкія: заўсёды задавалася пытаннямі пра пра тое, што такое жыццё з навуковага пункту гледжання. Адказы знаходзіла ў гэтых прадметах. Хімічныя задачы лузала як арэшкі, адначасова спрабуючы дапамагчы сваім сябрам. Біялогію, калі казаць праўду, любіла ўсё ж больш, за тое, што гэты прадмет дазваляў суадносіць прычыны і наступствы і будаваць лагічныя ланцужкі. Лічу біялогію навукай сучаснасці, бо яна дае нам разуменне таго, як існуюць і ўзаемадзеюць разнастайныя арганізмы на розных узроўнях арганізацыі. Біялогія аб'ядноўвае найважнейшыя паняцці: ад біяхіміі макрамалекул да эвалюцый відаў. Дзівосна, што, пачынаючы са структурнай формулы бялку, мы можам дайсці да разумення вышэйшай нервовай дзейнасці і, магчыма, асноў чалавечай свядомасці. Таму яшчэ ў школе я вырашыла звязаць сваё жыццё з біялогіяй.

Пасля 9 класа паступіла ў Гомельскі дзяржаўны абласны ліцэй з хіміка-біялагічным напрамкам. Хай і не была круглай выдатніцай, але ў мяне былі выразныя імкненні назапасіць пабольш ведаў і павысіць свой узровень, асабліва па профільных прадметах. Ужо ў канцы майго ліцэйскага шляху я з гонарам магла лічыцца адной з найлепшых вучаніц паралелі.

Узровень нашых выкладчыкаў быў вельмі высокі, таму ў працэсе падрыхтоўкі да паступлення да рэпетытараў хадзіць не прыйшлося. Мне было дастаткова матэрыялу з урокаў і дадатковых заняткаў.

Да гэтага часу лічу цэнтралізаванае тэсціраванне асобным колам пекла, верагодна, для кожнага школьніка. Здаецца, што ўсё ўжо вывучана ад дошчачкі да дошчачкі. Але няма цвёрдай упэўненасці ў выніку. А што, калі раптам няправільна запоўніш бланк, пераблытаеш радкі ці лічбы месцамі, ці знепрытомнееш ад спакоты ў кабінёце, ці накрые паніка ад строгіх поглядаў назіральнікаў? Я вельмі нервалавалася.

Але ўсё склалася паспяхова, а мае вынікі адпавядалі чаканням – удалося паступіць на бюджэт.

Знаёмства з навуковым кіраўніком стала лёсавызначальным

Калі біялагічны факультэт выбірала нават не задумваючыся, то са спецыяльнасцю было вызначыцца больш складана. Біяхімія здалася мне найбольш перспектыўнай, хоць я не зусім разумела, што менавіта яна вывучае. Пра

свой выбар ні разу не пашкадавала, бо разуменне біяхімічных працэсаў спатрэбілася мне не толькі ў прафесійнай дзейнасці, але і ў жыцці ў цэлым.

На другім курсе мы пачалі імкліва прасоўвацца ў свет біяхіміі. Вывучалі рэчывы, іх структуру, ператварэнне, даведваліся пра іх фізіялагічную ролю ў жывых арганізмах. Кожны прадмет быў пасвойму карысным і запамінальным. У асноўным дзякуючы таму, што выкладчыкі кафедры – гэта цудоўныя людзі, кожны са сваімі гісторыяй, вопытам і поглядамі на жыццё і працу.

На трэцім курсе трэба было абраць навуковага кіраўніка для напісання курсавой працы, з чым мне дапамагла куратарка нашай групы. Знаёмства з маім кіраўніком – Марыяй Сяргееўнай Чумачэнка – я лічу лёсавызначальным. Гэта маладая выкладчыца, а я першая студэнтка ў яе практыцы, якая захацела пісаць курсавую. З ёй было вельмі лёгка і цікава працаваць, яна зараджала навакольных сваім натхненнем, на яе хацелася раўняцца. Дзякуючы ўпартасці і ўпэўненасці Марыі Сяргееўны мае курсавая і дыпломная працы былі напісаны на выдатна.

Я старалася сумяшчаць вучобу з даследчай дзейнасцю, мне падабалася ставіць эксперыменты. Гэта было так займальна, што былі сілы і жаданне хадзіць ва ўніверсітэт па выхадных.

Выбірала, быць мне офісным працаўніком ці біёлагам-практыкам

Лічу найлепшым часам ва ўніверсітэце 4 і 5 курсы, калі ты ўжо «ў тэме» шматлікіх фундаментальных рэчаў, ёсць добрая база ведаў, але пры гэтым яшчэ можна заставацца бесклапотным чалавекам і атрымліваць асалоду ад студэнцкага жыцця. Якраз бліжэй да заканчэння ўніверсітэта я распачала пошукі свайго першага працоўнага месца, дзе б змагла паспяхова прайсці размеркаванне. На жаль, не ўсе прадпрыемствы гатовыя супрацоўнічаць з маладымі спецыялістамі, якія да моманту пошуку працы яшчэ не атрымалі дыпламы. Неяк сакратарка дэканата разаслала па ўсіх групах выпускнікоў у сацсетках аб'яву, што начальнік біялагічнай лабараторыі «Белмедпрэпаратаў» шукае біёлага. Я вырашыла, чаму б не паспрабаваць. Хоць у гэты ж дзень мне трэба было даць адказ у кампанію «Альгімед», якая спецыялізуецца на продажы лабараторнага абсталявання. Тут прыйшлося б займацца офіснымі справамі, а гэта для мяне не так цікава, як быць біёлагам-практыкам. Усё ж праца з абсталяваннем, рэактывамі, жывёламі мне бліжэйшая, чым з дакументамі. Таму я даслала сваё рэзюмэ ў аддзел кадрў «Белмедпрэпаратаў», і яго пазітыўна ацаніла кіраўніцтва. Думаю, што ім спадабалася

апісанне маіх прафесійных навыкаў: досвед працы з лабараторнымі жывёламі і лабараторным абсталяваннем. На сумоўі мне правялі экскурсію па прадпрыемстве, я дакладна адказала на пытанні, якія тычыліся працы і ўніверсітэцкіх ведаў.

Так у мяне з'явілася першае працоўнае месца, дзе мне падабаецца праходзіць размеркаванне. Спецыфіка маёй працы заключаецца ў колькасным вызначэнні гепарыну ў лекавых сродках на аснове гепарыну натрыю – гэта растворы для ін'екцый, а таксама мазі і гелі.

З першых дзён працы вялікіх складанасцяў у мяне няма. Трэба разумець сутнасць метады і хімічныя працэсы, рабіць разлікі, працаваць з хімічным і біялагічным абсталяваннем, рэактывамі. Усяму нас навучылі ў БДУ.

У сваёй прафесіі планую развівацца, таму працягваю вучыцца і атрымліваць новы досвед. На шчасце, наша прадпрыемства дае магчымасць праходзіць навучанне, павышэнне кваліфікацыі і наведваць тэматычныя семінары.

Яўгенія ЯНЧУК – выпускніца біялагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Працуе па размеркаванні ў ДНУ «Інстытут генетыкі і цыталогіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі».

– З першага па чацвёрты клас я вучылася ў агульнаадукацыйнай школе. Перад пятым – рызыкавала пайсці на ўступныя экзамены ў гімназію, дзе ўзровень ведаў быў значна вышэйшы. Рызыка была не марнай – у мяне атрымалася стаць вучаніцай гімназіі горада Кобрына.

Першыя ўрокі па хіміі і біялогіі мяне вельмі моцна ўразілі, мне падабалася ўсё, што было звязана з гэтымі прадметамі. У сёмым класе рыхтавалася да абласной алімпіяды ў профільным лагеры на базе Брэсцкага абласнога ліцэя імя П. М. Машэрава. Мне там настолькі спадабалася, што ў восьмым класе захацела наступныя

Лета пасля 11 класа было крыху нервовым. Але ўсё прайшло добра, я паступіла туды, куды хацела, на самы лепшы факультэт.

Нібыта заўсёды ведала, што хачу вывучаць чалавека

З пачаткам навучання ў БДУ для мяне пачалася новая «эпоха» жыцця. Было шмат цікавых заняткаў. Самымі запамінальнымі прадметамі для мяне сталі малекулярная біялогія, генетыка, імуналогія. Але яшчэ вялікая колькасць прадметаў моцна паўплывалі на мяне, на маё развіццё і на будучыя інтарэсы.

Біялагічны факультэт – вялікая сям'я. Таму што ў нас ёсць пэўныя традыцыі, напрыклад, той жа дзень біёлага, які адзначаецца кожны год, або пастаноўкі біятэатра, якія мы заўсёды чакалі з нецярпеннем.

Яшчэ на другім курсе нас размяркоўвалі па шасці кафедрах. Выбар кафедры – гэта, можна сказаць, твая будучая галіна на ўсё жыццё. Я нібыта заўсёды ведала, што мне хочацца займацца навукай і вывучаць чалавека. Таму абрала генетыку, бо яна будучыня ўсяго. Дзякуючы генетыцы мы зможам вырашыць шматлікія пытанні і праблемы, якія вельмі моцна ўплываюць на наша жыццё.

Напярэдадні першай практыкі мы з аднагрупнікамі звярнуліся да загадчыцы кафедры – Наталлі Паўлаўны Максімавай. Мы спыталі, якія навуковыя ўстановы займаюцца генетыкай, куды нам пайсці на практыку. Яна прапанавала нам спіс усіх арганізацый, куды мы можам звярнуцца, і позірк мой выхапіў назву «Інстытут генетыкі і цыталогіі». І так я ў адзін цудоўны восеньскі дзень прыехала да сваёй навуковай кіраўніцы Ірмы Барысаўны Мосэ з лабараторыі генетыкі чалавека. Мы пагаварылі, я вельмі зацікавілася – і перагарнула на новую старонку сваё жыццё.

З другога курса я пастаянна займалася ў

Яўгенія Янчук падчас працы ў лабараторыі генетыкі

гады навучання правесці менавіта ў ім. Таму я ўсё больш і больш увагі надавала біялогіі і хіміі. Пасля дзявятага класа паспяхова здала экзамены і паступіла ў ліцэй на хіміка-біялагічны профіль.

У мяне была надзвычайная настаўніца па біялогіі, якая рыхтавала ўсіх ахвотных да паспяховага паступлення ва ўніверсітэт, за што не толькі я, але і ўсе выпускнікі ёй удзячныя. Мая сувязь з біялогіяй пастаянна мацнела дзякуючы яе парадам, старанню і вялізнаму ўнёску.

У дзясятым класе я вырашыла, што хачу займацца біялогіяй, але не хачу ісці ў медыцыну. Многія, калі чуюць пра цікавасць да біялогіі і хіміі, адразу думаюць, што чалавек збіраецца паступаць у медыцынскі ўніверсітэт. У маім выпадку найлепшым месцам для вучобы быў біялагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

лабараторыі генетыкі чалавека Інстытута генетыкі і цыталогіі, праходзіла там практыку, вучылася адпрацоўваць метадыкі генатыпіравання, метадыкі вылучэння ДНК чалавека рознымі метадамі. Калі прыйшоў час размеркавання, у мяне нават не было сумневаў, што я хачу працягнуць сваю працу ў гэтай лабараторыі.

Мая праца мне вельмі падабаецца, паколькі нашы лабараторыі займаюцца і навукова-даследчай дзейнасцю, і аказаннем паслуг насельніцтву Беларусі. Менавіта ў нашай лабараторыі былі створаны генетычныя пашпарты, якія цяпер вядомыя не толькі ў межах нашай краіны, але і за мяжой. Хачу асобна адзначыць, што супрацоўнікі нашай лабараторыі займаюцца вывучэннем эпигенетыкі – гэта новы крок у біялагічнай сферы.

**Марыя ШНА,
Ілья ВАРАБ'ЁЎ**

Дыягностыка стану лесу з космасу

Навукоўцы Інстытута прыкладных фізічных праблем імя А. Н. Сеўчанкі БДУ з дапамогай аэракасічных тэхналогій вядуць працы па выяўленні заражаных шкоднікамі участкаў лясоў.

Кандыдат фізіка-матэматычных навук **Ілья Бручкоўскі** ў 2022 годзе атрымаў грант Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь на распрацоўку фотаспектральнага апаратна-праграмнага комплексу для аэракасічнай дыягностыкі стану лясных тэрыторый. Падрабязней пра карысную распрацоўку ён распаўеў нашай газеце.

– **Распавядзіце пра гісторыю праекта. Гэта была Ваша ідэя?**

– Гісторыя праекта пачынаецца ў 2019 годзе. Тады мы займаліся выкананнем складаных вопытна-канструктарскай работы «Верыфікацыя даных шматузроўневай спектраметрычнай здымкі падчас апэратыўнага кіравання КЭ “Ураган” і “Сцэнарый”». Навуковы кіраўнік складніка ВКР доктар фізіка-матэматычных навук Леанід Уладзіміравіч Каткоўскі ў суаўтарстве з доктарам фізіка-матэматычных навук Барысам Іларыёнавічам Бяляевым прапанавалі ідэю для праекта і сфармулявалі тэму для даследавання – «Методыка выяўлення паталогій хваёвых лясных насаджэнняў паводле даных шматузроўневых аптычных вымярэнняў».

Усё пачыналася стандартна: з літаратурнага агляду па тэме і атрымання першых эксперыментальных даных. Для гэтага прыйшлося вывучыць сотні навуковых публікацый па тэме, бо замежныя навукоўцы працуюць над гэтай праблемай не першы год. Мы паставілі для сябе мэту – распрацаваць апаратыўныя сродкі і метады для выяўлення паталогій хваёвых насаджэнняў.

У сусветнай практыцы вельмі запатрабаваны апэратыўны маніторынг лясных тэрыторый з дапамогай метадаў дыстанцыйнага зандзіравання, паколькі атрыманыя звесткі дапамагаюць выявіць усыханне хваёвых дрэў на пачатковай стадыі, прычым на вялікіх плошчах. Дзякуючы даным маніторынгу можна своечасова правесці мерапрыемствы па прафілактыцы і ліквідацыі наступстваў усыханняў.

Перыядычна праводзяцца шматузроўневыя палявыя эксперыменты, якія складаюцца са збору ўзораў для іх лабараторнага аналізу, рэгістрацыі ўзроўняў фотасінтэтычна актыўнай радыяцыі, наземнай класіфікацыі асобных тэставых дрэў, атрымання выяў высокага прасторавага разрознення з выкарыстаннем авіяносьбіта.

– **Чаму гэта актуальна для Беларусі?**

– Праблема ўсыхання лясных масіваў стаіць асабліва востра ва ўсім свеце і звязана з распаўсюджаннем ствалавых шкоднікаў. Напрыклад, хваёвыя пароды ў Беларусі галоўным чынам адміраюць з-за караеда. Распаўсюджанне шкоднікаў у нашай краіне звязваюць у тым ліку са зменамі кліматычных умоў, якія суправаджаюцца агульным астэўнаннем тэрыторый. Гэта вядзе да таго, што

з барэальных экасістэм выцясяюцца асноўныя лесаўтваральнікі – яліны, алешыны, хвой. Своечасовы маніторынг і выяўленне пачатковай стадыі заражэння дрэў дазволіць лакалізаваць і ізаляваць ачаг, што ў сваю чаргу дапаможа захаваць здаровыя дрэвастой.

– **На якія этапы падзялілі працу над праектам? Як наладжана звязная сувязь?**

– Пасля агляду літаратуры, пастаноўкі мэты і асобных задач мы ўзяліся за арганізацыю эксперыменту. Аналізавалі атрыманыя вынікі, а потым ізноў праводзілі літагляд, каб інтэрпрэтаваць даныя і выправіць памылкі. Паўтаралі эксперыменты са змененай канфігурацыяй абсталявання, паралельна выкарыстоўвалі лабараторныя вымярэнні ўзораў.

Найлепшы спосаб атрымаць зваротную сувязь – гэта вочны ўдзел зацікаўленага і вельмі матываванага ўдзельніка праекта ў профільнай міжнароднай канферэнцыі, напрыклад, аспіранта, які працуе над уласнай дысертацыяй. У такім разе праца над праектам можа перарасці ў абмен досведам, у міні-стажыроўку ці ў працу ў міжнароднай навуковай групе. Але такой магчымасці пакуль не было.

– **Хацелася б даведацца падрабязней пра палявыя выпрабаванні**

працатапы мультыканальнага спектральнага сэнсара МКСС-М. Як яны праходзілі?

– Калі тлумачыць сцісла і проста, то быў вызначаны тэставы кавалачак беларускага лесу. Для лабараторных спектральных даследаванняў адбіраліся ўзоры хваёвых галінак, якія адпавядаюць розным стадыям усыхання. Вызначыцца на месцы нам дапамагаў лесапатолог. Сінхронна праводзілі аэраздымкі тэставага участка пры дапамозе відэаспектральнай апаратуры МКСС-1. Апрацоўка і аналіз вынікаў паказалі, што такім чынам немагчыма пабудаваць падрабязную карту стану дрэвастой, бо самалёт ляціць занадта хутка для характарыстык спектрометра.

Акрамя таго, высветлілася, што неабходна дапрацаваць метадыкі вызначэння стану дрэвастой і разліку верагоднасці правільнага выяўлення патрэбнага нам стану. Запатрабавалася карэкцыя параметраў рэгістрацыі спектральных даных. Разам з тым атрымалася з пэўнай верагоднасцю вызначыць тры тыпы ўсыхання, і стала зразумела, што пакуль гэта аптымальная колькасць, хоць першапачаткова разлічвалі атрымаць шэсць градацый усыхання. Паралельна прымянялі метады машын-

нага навучання для рашэння задач класіфікацыі стану хваёвых дрэвастой.

– **Як ацэньваеце вынікі каманднай працы над праектам?**

– Каманда сваю місію выканала. Аднак гэта не азначае, што задача цалкам вырашана. Падчас працы ў мяне з’явілася некалькі ідэй на конт таго, што можна было б зрабіць яшчэ: як інакш правесці эксперыменты, як атрымаць больш даных, як правесці дадатковыя даследаванні. Цяпер адбываецца распрацоўка і наладжванне лабараторнага абсталявання, якое, верагодна, дазволіць выявіць заканамернасці паміж спектральнымі каэфіцыентамі адлюстравання ігліцы розных узораў і іх фактычным станам. Планую таксама рэалізацыю фотаметрычна часткі, каб даследаваць фотасінтэтычна актыўныя кампаненты на базе аднойчы распрацаванай, пратэставанай і запатэнтаванай устаноўкі Cherry. У планах пераабсталяваць яе з улікам усіх недахопаў і памылак, дапушчаных у першай ітэрацыі, а яшчэ пашырыць яе магчымасці і хуткасць атрымання даных. Хацелася б паўтарыць мінулыя эксперыменты ў большым аб’ёме з лепшай якасцю. За базу новай устаноўкі плануем узяць комплекс

«Візір».

У якасці працягу дадзенай тэмы быў распрацаваны і сабраны прататып спектральнай апаратуры «Бакас», які дазволіць атрымаць новыя эксперыментальныя даныя. Адзначу, што гэты прататып эксперыментальны, ён будзе выконваць усе тыя ж функцыі, што і мультыканальны спектральны сэнсар МКСС-1. Але за кошт сваёй адносна малой вагі новы прыбор будзе прызначаны для падвешвання да дрона на вібразвязаную апору. У тэорыі гэта дазволіць атрымліваць даныя лепшай ступені дэталізацыі, што паменшыць верагоднасць памылак, аднак практычная праверка гэтай гіпотэзы пакуль не адбылася.

– **Пакуль жа Вы займаецеся тэсціраваннем і адладкай новага мініяцюрнага фотаспектральнага комплексу. У чым яго ўнікальнасць?**

– Так, тэсціраванне і адладка – гэта неабходныя стандартныя працэдуры, якія ўключаюць у сябе каліброўку па даўжынях хваль, вызначэнне спектральнага разрознення, карэкцыю аднаго і другога пры неабходнасці, вызначэнне вуглавых характарыстык, прывязку палёў зроку спектрометра і відэакамеры, энергетычную каліброўку. А паўнаватаснае тэсціраванне мае на ўвазе лётныя выпрабаванні, якія запланаваны на восень 2022 года. Хутчэй за ўсё будзе абраны новы тэставы ўчастак лесу, над якім будзе лётаць дрон з новым прыборам на вібрападвесе. Наземная група зоймецца зборам узораў, каб потым вывучыць іх у лабараторыі. Такі аналіз будзем рабіць са спадзяваннем, што атрымаецца паменшыць верагоднасць памылак вызначэння патрэбнага нам стану дрэвастой.

Што да ўнікальнасці прыбора, то ён канцэптуальна прымітыўны. Ужываем метады апрацоўкі даных, якія прывязаны да яго аптыка-электронных характарыстык, яны таксама не ўяўляюць сабой чагосьці выбітнага. А вось уся гэта сукупнасць ужо ўнікальная, паколькі некаторыя метады апрацоўкі – аўтарскія, уласнай распрацоўкі.

Планы па развіцці праекта на найбліжэйшую будучыню такія: дарабіць ганіёметр, адкалібраваць спектрометр, правесці выпрабавальны вылет і сабраць эксперыментальныя даныя, паспрабаваць іх апрацаваць, а потым прааналізаваць вынікі.

– **Гэта не адзіны праект, над якім працуеце. Якімі даследаваннямі займаецеся яшчэ?**

– Так, пакуль гэта не асноўны мой праект, над ім я працую ў вольны ад працы час. Апрача яго, я займаюся падрыхтоўкай трох спектральных прыбораў да Антарктычнай экспедыцыі. Працую над атриманнем спектральных даных па ўзорах, атрыманых падчас экспедыцыі на Курыльскія астравы. А яшчэ апрацоўваю спектральныя даныя самаробнага ультрафіялетавага прыбора DEVI, прызначанага для даследавання складу вулканічных выкідаў. Кірую праектам па гарадскім востраве цяпла і апрацоўваю даныя спектрографа MAX-DOAS. Распрацоўваю метадыкі спектральна-энергетычных калібровак для комплексу «Камея», удзельнічаю ў працах над адладкай і аўтаматызацыяй комплексу «Візір». А яшчэ ўдзельнічаю ў распрацоўцы спектральнага імітатора касмічнага эксперыменту.

Супрацоўнікі НДІ ПФП імя А. Н. Сеўчанкі БДУ Бручкоўскі Ілья, Літвіновіч Глеб, Гуляева Святлана,

Сілюк Вольга, Ламака Аляксей, Шчарбакоў Мікіта, Івуць Павел, Дамарацкі Аляксандр і Хаміцэвіч Андрэй з 2020 года ўдзельнічаюць у распрацоўцы апаратна-праграмнага комплексу і метадык для рэалізацыі спектральных тэхналогій аэракасічнай дыягностыкі станаў лясных тэрыторый з выкарыстаннем спадарожніковых даных. Наземныя вымярэнні і атрыманыя масівы даных дазволілі папярэдне класіфікаваць стан тэставага ўчастка лесу для выяўлення пашкоджаных дрэў.

Падрыхтоўка да аэраздымкі (І. Бручкоўскі на здымку справа)

БДУ святкаваў Дзень народнага адзінства сумесна з іншымі ВНУ краіны

Нагадаем, што ў знак памяці ўз'яднання Заходняй Беларусі і БССР (17 верасня 1939 года) было ініцыявана штогадовае Дзяржаўнае свята з мэтай захавання гістарычнай спадчыны, пераемнасці пакаленняў, умацавання нацыянальнай ідэнтычнасці беларусаў і дзяржаўнасці.

Першай сустрэчай з нагоды свята была «Літаратурная гасцёўня», арганізатарам якой выступіла ПА БСЖ БДУ. Студэнты БДУ, сярод якіх маладыя паэты і пражайці, лаўрэаты рэспубліканскіх конкурсаў, члены літаратурных аб'яднанняў БДУ «КЛУМБа» і «Альтанка», прадставілі свае літаратурныя творы пра народнае адзінства, універсітэт, малую радзіму. Таксама ў фармаце дыялогавай пляцоўкі ўдзельнікі абмеркавалі каштоўнасць гістарычнай памяці, значэнне Дня народнага адзінства для фарміравання патрыятычнай свядомасці моладзі.

Агульнаўніверсітэцкая дыялогавая пляцоўка на тэму адзінства грамадства і дзяржавы адбылася 15 верасня. У гэты дзень дыскусійныя пляцоўкі таксама былі арганізаваны на гістарычным факультэце і ў Інстытуце бізнесу БДУ, а 16 верасня – на факультэце прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі. На філалагічным факультэце студэнты і супрацоўнікі сустракаліся са старшынёй Саюза пісьменнікаў Беларусі, дырэктарам-галоўным рэдактарам выдавецкага дома «Звязда» Аляксандрам Карлюкевічам.

Круглы стол пярвічных прафсаюзных арганізацый студэнтаў і работнікаў БДУ таксама быў прысвечаны тэматыцы станаўлення беларускай дзяржаўнасці. На мерапрыемстве выступілі дацэнт кафедры паліталогіі юрыдычнага факультэта Ніна Дзенісюк і дацэнт кафедры гісторыі Расіі гістарычнага факультэта Сцяпан Цемушаў.

Раніцай 16 верасня на факультэце філасофіі і сацыяльных навук у холе 5 паверха праходзіла акцыя па раздачы стужак і атрыбутыкі з элементамі дзяржаўнай сімволікі Беларусі. Таксама студэнтам прапанавалі адзначыць на карце Беларусі свой родны горад. Гэтую імпрэзу сімвалічна назвалі «Я з Брэста, ты з Мазыра».

Цэнтральнай падзеяй святочнага тыдня стаў Беларускі студэнцкі патрыятычны форум з удзелам навучэнцаў ВНУ з усёй краіны, падчас якога праходзіла абмеркаванне і складанне рэзалюцыі. Навучэнцы 17 беларускіх ВНУ склалі і падпісалі рэзалюцыю аб адзінай пазіцыі студэнтаў Рэспублікі Беларусь «Аб неабходнасці захавання гістарычнай памяці і адстойвання фактаў праўдзівай гісторыі пра подзвіг савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне». Сярод удзельнікаў былі студэнты з Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта, Брэсцкага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта, Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, Гомельскага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта імя П. В. Сухого, Гродзенскага дзяржаўнага аграрнага ўніверсітэта, Беларуска-Расійскага ўніверсітэта, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта транспарту, Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта.

Рэктар БДУ Андрэй Кароль, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Сяргей Рачкоў, намеснік міністра адукацыі Аляксандр Кадлубай, удзельнікі форуму, навучэнцы і супрацоўнікі БДУ ўшанавалі памяць загінулых студэнтаў і выкладчыкаў БДУ падчас ВОВ хвілінай маўчання і ўсклалі кветкі да мемарыяльнага знака «Стэла памяці» ва ўнутраным дварыку БДУ.

Студэнты абмяркоўвалі тэму «Важнасць захавання гістарычнай памяці пра Вялікую Айчынную вайну ва ўмовах паскоранай лічбавізацыі ў эпоху постпраўды» ў фармаце круглага стала. З дакладамі выступалі навучэнцы БДУ Іван Квашко, Станіслаў Краско і старшыня Савета маладых навукоўцаў БДУ Анастасія Кісялёвіч. Акрамя таго прадстаўнікі БДУ, БрДУ імя А. С. Пушкіна і ГрДУ імя Я. Купалы прэзентавалі моладзевыя грамадзянска-патрыятычныя праекты.

Рэктар БДУ Андрэй Кароль уручыў падручнікі па гісторыі беларускай дзяржаўнасці студэнтам-першакурснікам, якія сёлета паказалі найлепшы вынік падчас уступнай кампаніі. Быць у ліку першых уладальнікаў такой кнігі, са слоў рэктара, з'яўляецца своеасаблівым сімвалам, паказвае на датычнасць і неабыхавасць да гістарычнай спадчыны. Кіраўнік БДУ падзякаваў калектыву навукоўцаў за падрыхтоўку навуцальнага дапаможніка. Нагадаем, што ў аўтарскі склад увайшлі пяць супрацоўнікаў БДУ, адзін з іх – дэкан гістарычнага факультэта Аляксандр Кахановскі.

Студэнты БДУ ўдзельнічалі ў рэспубліканскай дыктоўцы, арганізатарам якой выступіла Міністэрства адукацыі Беларусі. Акцыя дала старт святкаванню Тыдня роднай мовы. Тэкст, падарваны арганізатарамі мерапрыемства, расказаў пра вытокі самага маладога беларускага свята. Далучыўся да напісання дыктоўкі і рэктар БДУ разам з супрацоўнікамі рэктарата. Уявіце, што разам тэкст «Дзень народнага адзінства» пісалі каля 500 студэнтаў БДУ. Напісаць дыктант мог кожны ахвотнік праз трансляцыю на YouTube-канале «On!».

У святочны дзень, 17 верасня, калектыв універсітэта ў складзе дэлегацыі сталічных ВНУ і Цэнтральнага раённага камітэта г. Мінска Беларускага прафесійнага саюза работнікаў адукацыі і навукі на чале з міністрам адукацыі Андрэем Іванцом усклалі кветкі да падножжа стэлы «Мінск – горад-герой».

Тэму аб'яднання падхапілі арганізатары спартыўных акцый: веларабегу «Дарогамі памяці», маршрут якога пралягаў праз прыгожыя мінскія паркі, і лёгкаатлетычнай эстафеты сярод студэнтаў розных факультэтаў БДУ «Спорт аб'ядноўвае». Пераможцы эстафеты – студэнты біялагічнага факультэта, «серабро» і «бронза» – у студэнтаў ваеннага і юрыдычнага факультэтаў.

Увесь тыдзень да 19 верасня ўключна працавалі тэматычныя выставы ў бібліятэках факультэтаў. У Студэнцкім гарадку БДУ былі арганізаваны выставы інфармацыйных плакатаў і насценгазет, гістарычных матэрыялаў і фатаграфій, майстар-клас, круглы стол, акцыя-віктарына.

